Geroepen om te dienen

Hendrina de Graaf

In de jaren tachtig van de vorige eeuw groeide de NPV uit tot de organisatie die ze nu is. In die tijd gaf Gert van den Berg (nu 86) leiding aan de NPV. Een terugblik op de eerste jaren.

Als de NPV in 1982 wordt opgericht, zijn daarbij alleen een paar bestuursleden betrokken: De Groot, later Nieuwenhuis, Wijnmaalen en Van Doleweerd. Na een aantal jaar benaderen zij Gert van den Berg, dan nog burgemeester van Genemuiden: 'Ik dacht voor een bestuursfunctie', vertelt hij. Maar het blijkt een sollicitatiegesprek te zijn voor directeur. Van den Berg herinnert het zich nog goed: 'Op een gegeven ogenblik spraken we over het salaris. Een bestuurslid noemde een bedrag, maar hij kreeg direct ruzie met de penningmeester die liet merken dat dat niet haalbaar was.'
Van den Berg ging er met dubbel gevoel weg. 'Moest ik hiervoor de financiële situatie van mijn gezin in gevaar brengen? Aantrekkelijk was het voor geen cent, zal ik maar zeggen.'
Toch komt er verandering in. 'Tijdens de condoleance van een goede vriendin van ons raakte ik in gesprek met een andere aanwezige,

die vertelt dat zijn vrouw ernstig ziek in Hoorn in het ziekenhuis ligt. 'Maar,' zegt hij, 'het is heel erg, want er wordt euthanasie toegepast.' Het treft Van den Berg recht in het hart: 'Ik dacht: ik zit hier en dat moet zo zijn. Er ligt een vraag van de NPV en ik durf niet.'
Van den Berg neemt na een paar dagen contact op met de commissaris van de koningin. Die komt met een royaal voorstel. 'Hij zei: 'Als jij bereid bent om een paar maanden te blijven voor de opvolging, dan krijg je drie dagen per week vrijaf voor de NPV.' De nieuwe directeur werkt de eerste maanden pro Deo voor de vereniging, die dan is gevestigd in een verbouwde garage in Utrecht.

Werkzaamheden

De vereniging staat nog in de kinderschoenen: alles moet nog uitgedacht worden. Van den Berg begint, geholpen door bestuursleden, met het uitdenken van een strategie. 'Ik vond dat de gezondheidszorg veel te natuurwetenschappelijk werd. Over ethiek werd te weinig gesproken. Een patiëntenorganisatie moest zorgen voor een andere attitude in de zorg. Veel specialisten communiceerden in die tijd niet met de patiënt', legt Van den Berg uit. 'Ze dachten alleen aan de technische behandeling. Als die maar in orde was, dan was het goed. Naar de rest werd niet gekeken. Palliatieve zorg was wel bekend, maar was in Nederland erg achtergebleven. Ik dacht: wij kunnen wel tegen euthanasie zijn, maar wat stellen we er dan voor in de plaats?'
Van den Berg vindt dat er vooral meer geluisterd moet worden naar de patiënt: 'Er moet gezocht worden naar de behoeften van de patiënt. Is er angst? Schakel dan maatschappelijk werk in. Is er pijn? Werk met goede pijnbestrijding die mensen helder houdt.'
Ook moet er collectieve en individuele belangenbehartiging opgezet worden. Van den Berg realiseert zich dat hij vooral moet gaan werken met vrijwilligers, omdat het anders onbetaalbaar wordt. Hij kiest ervoor om te werken met plaatselijke en regionale afdelingen. Zo ontstaan de thuishulpafdelingen.

Ledenwerving

De nieuwe vereniging heeft veel leden nodig. Avond aan avond trekt Van den Berg met de bestuursleden het land in. Daar houden ze via plaatselijke kerken voorlichtingsavonden. Ze worden warm ontvangen: 'Vaak werden we uitgenodigd om ergens een boterham mee te eten.' Nieuwe leden werven op hun beurt weer leden. Zo is er in Genemuiden een docent die zeshonderd nieuwe leden aanbrengt. Daarnaast start de vereniging met het ledenmagazine *ZORG*. Zo begint de groei. Omdat de leden zorgen voor inkomsten, kunnen er medewerkers aangetrokken worden. ›

Van den Berg spreekt met veel waardering over hen: 'Voor hen was het niet altijd makkelijk in het begin. Het was pionieren en er moest hard gewerkt worden. Ik heb veel aan hen te danken.'

Aankoop pand

Al heel snel is er in de Utrechtse garage te weinig ruimte om alle medewerkers te huisvesten. Er wordt een nieuw pand in Veenendaal betrokken, maar dat is na twee jaar weer te klein. Van den Berg houdt zijn ogen open: 'Toen zag ik dat er aan de Kerkewijk, vlakbij het station,

een pand stond te verwaarlozen. Het was prachtig, maar door te weinig onderhoud was het helemaal verwaarloosd.'
Van den Berg neemt zonder aarzelen contact op met de burgemeester en vraagt of hij het kan kopen. Die belt al snel terug: 'Het pand moest, zo uit mijn hoofd, 400.000 gulden kosten. Maar het bestuur had er geen trek in. Ze zeiden: 'We hebben geen cent en het pand moet ook helemaal opgeknapt worden.' Maar ik zei: 'Met vrijwilligers kun je een heleboel opknappen.'
Er is inderdaad geen geld. Daarom belt Van den Berg met bestuurslid Wijnmaalen, die ook bankdirecteur is. Samen zetten ze Stichting Huisvesting NPV op. De bankdirecteur zorgt voor een goede hypotheek en zo wordt de NPV eigenaar van een rijksmonument. Met een architect, aannemers en veel vrijwilligers wordt het pand opgeknapt. Voor het parkeerterrein krijgt Van den Berg een hoop stenen van de gemeente. Hij kijkt met verwondering op het geheel terug: 'Ik zag er de leiding van de HEERE in!'

Ethische doordenking

Om bij te dragen aan een Bijbels verantwoorde medische ethiek wordt met enkele andere organisaties het Prof.dr. G.A. Lindeboom Instituut opgericht. Er wordt gewerkt aan universitair lesmateriaal en verdere ethische doordenking van thema's. Daarin betekenen de hoogleraren Velema, Douma en Jochemsen veel.
Om de palliatieve zorg van de grond te helpen, benadert de directeur Bertus van Dijk, dan net afgestudeerd aan de huisartsenopleiding, met het aanbod om op kosten van de vereniging door te leren over palliatieve zorg. Hij grijpt het aanbod met beide handen aan en wordt later consulent voor huisartsen die hij leert zorg te dragen voor patiënten in de laatste levensfase. De vereniging neemt een steeds grotere en serieuzere plaats in de maatschappij in.

Pensioen

In het jaar 2000 bereikt Van den Berg de pensioengerechtigde leeftijd. Voor zijn afscheid vraagt hij in een brief aan de leden of zij een bedrag voor de aflossing van het pand willen geven. Er komen veel giften binnen; meer dan voldoende voor de aflossing. Zo laat hij de NPV schuldenvrij achter. Voor Van den Berg een bijzondere gewaarwording: 'Door

de jaren heen was ik meer op afstand van de leden komen te staan doordat de vereniging zo groeide. Maar door deze giften wist ik dat ze me nog zagen als hún directeur.'

De oud-directeur volgt de ontwikkelingen in de zorg nog steeds met interesse. Hij is niet onverdeeld positief: 'Ik zie een verkilling in de zorg, vooral bij medici. Ik ben heel blij dat we nog verpleegkundigen en verzorgenden hebben met een andere attitude. Met een warm hart, zal ik maar zeggen.'
Volgens de oud-directeur heeft het veel met de moderne media te maken: 'Als er informatie opgevraagd moet worden bij een ziekenhuis, gaat dat allemaal met de moderne middelen en is er geen menselijk contact. Dat is toch heel anders dan vroeger. Het heeft ook te maken met ons individualisme. We beheersen het vak, maar zien we de mens achter de patiënt? De mens, met z'n nood, met z'n pijn, z'n angsten? Dat vind ik zorgelijk. Daarom zie je dat mensen naar alternatieven vluchten. Ze gaan bijvoorbeeld naar een homeopaat die meer aandacht besteedt aan z'n patiënten.'

Wens

Van den Berg is nog steeds met heel z'n hart lid van de NPV en is blij met het jubileum. 'Ik wil de NPV toewensen dat ze, in afhankelijkheid en onder de zegen van de HEERE, het goede werk dat ze doen nog tot in lengte van jaren voort mogen zetten.' ■